

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en trebenad pinnstol på Bofinkstigen 16 (Tocken), Sölvesborg

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2016

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2016). *Dendrokronologisk analys av en trebenad pinnstol på Bofinkstigen 16 (Tocken), Sölvesborg*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2016:29). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

09 augusti 2016,

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2016:29
Anton Hansson & Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN TREBENAD PINNSTOL PÅ
BOFINKSSTIGEN 16 (TOCKEN), SÖLVESBORG**

Uppdragsgivare: Lars-Erik Ståhlberg Landsvägsgatan 5B 1301, 37139 KARLSKRONA

Område: Sölvesborg, "Tocken" **Prov nr:** 41084 **Antal prov, ytprov-mätning:** 1

Dendrokronologiskt objekt: Trebenad pinnstol

Resultat:

Dendro nr:	Prov-beskrivning:	Träd-slag	Antal år (1 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningstid E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer
41084	"sitt-brädan"	Tall	133+41	Sp 33+41, ej W	1834	1834-1840	V-C Blekinge

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Datering

Sittbrädan är undersökt genom mätning av årsringarna på sittbrädans sida. Yngsta årsringen i brädan dateras till år 1834. Den beräknade avverkningstiden är **1834-1840**. Man kan med god säkerhet säga att virket avverkades under andra halvan av 1830-talet. Rimligen har virket torkat något eller några år före tillverkningen av pallen.

Den äldsta uppmätta årsringen dateras till 1661 ytterligare två årsringar finns på pallens sitt-sida så att den äldsta årsringen på pallen dateras till **år 1659**. Trädets groddår uppskattas till år 1600-1620.

Proveniens

Proveniensbestämningen kan aldrig bli så exakt som i jämförelsevis en dendrokronologisk datering. Det fanns uppgifter om att stolen kom från Småland. Provet kördes därför emot Småländska dendrokronologiska serier, men även emot serier med ursprung från grannlandskapen inalles 720 dendrokronologiska serier, vilka kan ha sitt ursprung i ett enskilt hus men även vara sammansatta av 100-tals byggnader eller andra konstruktioner. Slutsatsen är att Blekingska kronologier daterar bäst. Enskilda byggnader som ger höga korrelationer med årsringsserien från pinnstolen är: Blekingegården på kulturen i Lund, ursprungligen från Nybygden vid sjön Orlunden "Målen", Åryd 1:146, vid havet nära Eriksberg

Min bedömning är därför att stolens virke är kommet från **Blekinge** eller möjligen södra Småland, mest sannolikt från "0454-området". Den "blekingska" tillhörigheten stärks ytterligare av att ryggstöd och ben är av bokvirke, vilket är ett relativt ovanligt trädslag i Smålands inland.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets proveniens samt datering med smalare felmarginal eller större osäkerhet getts.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891